

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Compendium memorandorum vires naturales et commoda comprehendens a Plinio data

Duval, Robert

[Paris], zwischen 8. Mai und 20. Nov. 1500

Liber xxiiii [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-293518](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-293518)

ante athlete pascebatur hoc cibo. Pithagoras exercitatores prim^o
eos ad carnes transtulit. Recolligentibus se a longavalitudine vi
lissime. Item comitialibus & idropicis. Omnibusq3 que maturada
aut discutienda sunt imponunt; efficacius calce: aut nitro imposi
to; & admixto. At coctæ cū isopo pectus purgant. & pituitā, Tuf
sim veterem. cum vino autem ad sedem & tumorem maxillarum,
Aluum sistunt manducate, Carbunculos extrahunt cū vino coctæ
& impositæ. Produnt siquis inclinata arbore supino ore aliquēno
dum eius morfu abstulerit nullo vidente atq3 in aluta ligatum litio
ex collo suspenderit; strumas & parotidas discutit. Cortex tritus
cum oleo ventris vlcera sanat. Cerafa aluum molliunt, stomacho
in vtilia. Eadem sicca aluum sistūt, yrinā ciunt. Inuenio apud au
ctores: siquis matutino rostida deuoret cum suis nucleis: intantū
leuari aluū: vt morbo pedes liberentur. In sanctariis nutritatis
maximi regis pompeius inuenit: in peculiari commentario ipius
manu; compositionem antidoti: e duabus nucibus siccis: Item si
cubus totidē: & rute foliis, xx. simul tritis: addito salis grauo: & q
hoc ieiunus sumat: nullum venenum nociturum eo die: Contra ra
biosi quoq3 canis morsum.

Auellane capitis dolorē faciūt & inflammatiōē stomachi, & pingue
dmi eorps conferunt plusq̄ sit verissimile. Toste & distillationi
medentur. Tussi quoq3 veteri: trite & in aqua mulsā pote
Castanee vehementer sistunt stomachi & ventris fluxiones aluum
ciunt. sanguinem excreantibus profunt. Carnes alunt.

Iber. xxiiii. memorandē medicine ex arboribus sil
uestribus.

Ca. i. improbat difficiles medicorū
compositiones.

Hec sola nature placuerat esse remedia parata vulgo. Inuentu faci
lia, ac sine impendio ex quibus viuimus. Postea fraudes hominū
& ingeniorum capture officinas inuenere istas: in quibus sua cui
q3 homini venalis pmi dicitur vita. Stant compositiones. & mixture
inexplicabiles decantantur. Arabia atq3 india in medio estimant:
Vlceriq3 paruo medicina a rubro mari imputantur: Cum remedia
vera pauperrimus quisq3 cenet. Nam si ex horto aut petatur her

ba vel frutex queratur: nulla artū vilior fiet. Paremus externis.
Et vna artium imperatoribus quoq; imperat.

Ca.v.de fago.

f Agi folia manducatur in gingiuarū labiorūq; vitis. Calcu-
lis: glandis faginee cinis illinitur. Item cū melle alopicitis

Ca.viii.de platanis fraxino populo.

vmo tilia sambuco medicine

Folia & cortex platani, Illinuntur collectionibus & supputatio-
nibus, & decoctum eorum, Corticis in aceto dentium remediū est
Folia eorum tenerrima in vino albo decocta & oculorum, Fraxini
foliis semen inest: que medentur iocineris & lateris doloribus in
vino, aquā que subit cutem extrahunt. Corpus obesum leuāt onere

Populi albe cortex potus ischiadicis strangueq; prodest. foli-
orum succus calidus aurium dolori, Virgam populi in manu tenen-
tibus intertrigo non metuatur

Populi nigre semen comitialibus ex aceto vtile, fundit illa & rest
nani exigua: qua vtuntur ad malaginata, Folia podagris in ace-
to decocta imponuntur. Humor e cauis populi nigre effluens ver-
rucas papulafq; ex attritu tollit.

Vlmi & folia & cortex vim habent spissandi & vulnera contrahen-
di, Cortex interior tilie lepras sedat, Et folia ex aceto ilita, Corti-
cis denarii pondus potū in hemina aque frigide aluum purgat, Pi-
tuitas & aquas priuatim trahit, Imponitur & collectionibus lacri-
ma, humor in folliculis huius arboris nascens: cuti nitorem indu-
cit faciemq; gratiorem facit, Folia trita aqua aspersa pedūz tumo-
ri, Humor quoq; e medulla diximus castrati arboris: capillū edit
capiti ilitus: defluentēq; continet, Arbor tilia leuiter tusa ad eas-
dem fere vtilis est, atq; oleaster, Sambuci cauliculi in aqua mace-
rantur, ea sparsa pulices necantur, foliorum decocto si locus spar-
gatur multe necantur.

Ca.x.de filere & hedera

Sileris folia ilita fronti: capitis dolores sedant, Eiusdem semē
tritum pthiriales coerces, Serpentes & hunc fruticem refugiunt,
Baculumq; rustici ob id ex eo gerunt, Succus hedere tedia nar-
rium graue olentiamq; emendat, precipue albe fatiue, Idem insu-
sus naribus caput purgat, Efficatius addito intro infunditur: eti-
am purulentis auribus aut dolentibus cum oleo, Cicatricibus quo-
q; decorem facit, Ad lienes efficacior albe est ferro calefactus, Sa-
tisq; est acinos sex ciathis duobus sumi, Acini quoq; ex eadem al-
ba terni in aceto mulso poti: tineas pellunt.

Acini qui croci succum habent presumpti potu a crapula tutos
prestant. Item sanguinem excreantes aut torminibus laborantes.

Lacrima hedere pilotrum est; pthiriasim tollit. flos cuiuscūq;
generis tritum digitorum carptu dissente ricos & aluum citam emē
dat vino austero bis die potus. Ambustis vtilliter linitur cum ceram

Huius ligui vase spleneticos bibentes sanari inuenio. Incidun
tur succi gratia; eoq; vtuntur ad dentes erosos frangitq; proximis
cera munutis ne ledantur.

Ca xi. De arundine papiro
hebeno gūmy, amigdalo.

Vulgaris arundo extractoriam vim habet; recens tusa nō in ra
dice tantum. Multum enim & ipsam arundinem valere tradunt.

Medetur & luxatis & spine doloribus radix in aceto illita. Eadē
recens trita & in vino pota venerē concitat. Arundinum lanugo ili
ta auribus obtundit auditum. Papiro precipue vtillitates cum in
aruere; ad laxandas siccandasq; fistulas; & intumescendo; ad ins
troitum medicamentorum aperiendas. Charta que fit ex ea crema
ta; inter caustica est Cinis eius ex vino potus somnū facit. Hebeni
scobem oculis mederi putant. Lignoq; ad cotem trito cum passo ca
lignem discutit. Ex aqua vero & radice albugines oculorum. He
benum medici inter erodentia assumunt. Gūmi genera sangui
nem coagulāt. Ideo reicientibus sanguinem profunt. Itē ambustis
arterie vitis. vrinam ciunt. Amaritudines hebetant.

Ex amigdalo amaro est spissandi viribus efficacior. Habet exca
factorias vires. Preponuntur autem prunorum ceraforum vitium.
Stringunt ilite & siccant. Ex aceto infantium lichenas sanant. Pro
sunt tulli veteri quattuor obolis in mixto potis,

Ca. xiii. De taxo
et rubo medicine.

Taxi arboris fumus mures necat. Nec rubos ad maleficia tā
tum genuit uatura. Ideoq; ex eis mora bestis vel hominibus cibos
dedit. Vim habent siccandi. astringendi, gingmis tonsilis, ge
nitalibus accōmodatissimi. Vrinam ciunt. Caules eorum teneri di
niduntur exprimiturq; succus. Mox sole cogitur in crassitudinem
mellis; singulari remedio contra mala oris oculorumq; sanguineq;
excreates. auginas; vuluas; sedes; celiacos potus aut ilitus. Oris
vitiis etiam folia cōmanducantur. & vlceribus manātibus aut qui
buscuq; in capite illinuntur. Cardiacis vel sic per se imponūtur a
māma sinistra. Item stomachi doloribus; oculisq; procedētibus.
Instilā succus eoꝝ aurib⁹. Sanat & cōdilomata cū rosaceo cerato.

Calculorumq; ex vino decoctum presentaneū remediū est. Item per se in cibo sumpti cyme modo aut decocti in vino austero: labātes dentes firmant. aluum sistunt & profluuia sanguinis. Dissentericis profunt. Siccantur in umbra vt cinis crematorum vnam reprimant. Folia arefacta & contusa: Iumentorū vulneribus vtilia traduntur. Mora que in his nascuntur efficaciorē stomaticen prebuere: q̄ satia morus. Eademq; compositione: vel cum hipostiscide tantum & melle bibuntur. In colera & a cardiacis. & contra araneos. Inter medicamenta que stipticavocant nichil efficacius rubi mora ferentis radice decocta in vino ad ternas partes: vt coluantur eo oris vlcera & sedis foueantur. Tanta vis est vt spongie ipse lapidescant. Alterum genus rubi in quo rosa nascitur: gignit pillulam castanee similem precipuo remedio calculosis.

Ca. xix.

Herba quecunq; e riuis aut fluminibus ante solis ortum collecta vt nemo colligentē videat: contra tercianas ad alligata leuo brachio (ita vt eger quid sit illud ignoret) tertianas arcere traditur.

Gramē capiti circūdatum: sanguinis fluxiones e naribus sistit.

Iber. xxv. Post arborum medicinas agit de medicinis que sunt ex herbis.

Capitulum primum. De labore antiquorum in experiendo.

Nichil intemptatum in expertumq; priscis fuit. Nichil deinde occultatum quod non prodesse poteris vellent. At nos elaborata hi abscondere cupimus. ac fraudare vitam etiam alienis bonis.

Ita certe recondnnt qui pauca aliqua nouere inuidētes aliis: & neminem docere: in auctoritate scientie est. Tantum ab ex cogitādis nouis ac admiranda vita mores absunt. Summumq; opus in genitorum diu in hoc fuit: vt intra vnumquēq; recte facta veterum perirent. Etiam qui sciunt demonstrare nolūt: tanq̄ ipsi peritum sit quod tradiderint aliis.

Ca. ii. Qui & quomodo vires herbarum inuenere. preseruatio a veneno in eosq; inuehit qui pingunt herbas.

Mitridates maximus sua etate regum: cogitatum cotidie venenū

m